

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 22/2023-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátkou JUDr. Eliškou Kotvanovou Sosnovou, Sibírska 2, Holíč, proti uzneseniu Okresného súdu Senica č. k. 3Pc/8/2017 z 22. marca 2022 a uzneseniu Okresného súdu Senica č. k. 3Pc/8/2017 z 10. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenia a priznať náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ podal na okresnom súde návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Uznesením okresného súdu č. k. 3Pc/8/2017 zo 4. februára 2020 bola do konania pribratá znalecká organizácia [REDAKOVANÉ] (ďalej len „znalecká organizácia“) pre účely vykonania znaleckého dokazovania na ocenenie hodnoty obchodných podielov v dvoch obchodných spoločnostiach ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]). Znalecká organizácia si za vypracovanie znaleckého posudku vyčísliła znalečné 4 045,02 eur (FA č. 25/2020 zo 7. októbra 2020). Okresný súd uznesením z 10. februára 2021 priznal znaleckej organizácii znalečné v plnej výške. Nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 300/2021 z 30. septembra 2021 bolo uvedené uznesenie zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie s odôvodnením, že okresný súd sa nezaoberal skutočným počtom hodín, ktoré znalec vynaložil na vypracovanie znaleckého posudku, nedodržel princíp kontradiktórnosti, keď strane sporu nedoručil na vyjadrenie vyúčtovanie znalečného.

3. Vychádzajúc z nálezu ústavného súdu, okresný súd namietaným uznesením priznal znaleckej organizácii znalečné 2 799,81 eur spolu a DPH 559,97 eur, spolu 3 359,78 eur (výrok I) a zároveň jej uložil povinnosť vrátiť časť znalečného 685,24 eur (výrok II). Okresný súd priznal znaleckej organizácii znalečné za prevzatie a prvotné oboznámenie sa so spisom 19,92 eur, 200 hodín za vypracovanie 2 656,00 eur (200 x 13,28 eur), písomne vyhotovenie úkonu 7,98 eur (3 x 2,66 eur), čiernobiele vyhotovenie listu A4 32,40 eur (324 x 0,10 eur), farebné vyhotovenie listu A4 59,76 eur (72 x 0,83 eur), cestovné náhrady 17,37 eur a náhradu za pohonné látky 6,38 eur.

4. Okresný súd namietaným uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa s odôvodnením, že všetky úkony popísané v špecifikácii hodinovej odmeny pri jednotlivých položkách boli vykonané riadne, účelne a smerovali k objektívnemu stanoveniu všeobecnej hodnoty obchodných podielov. Ďalej uviedol, že znalec je osobou odborne znalou, ktorá disponuje poznatkami, ktoré ostatným zúčastneným vrátane súdu ako zadávateľovi chýbajú. Konštatoval, že znalecká organizácia si uplatnila hodinovú odmenu a náhradu hotových výdavkov v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 491/2004 Z. z.“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd priznal znalcovi znalečné v neprimeranej výške (prevyšujúcej skutočnú hodnotu znaleckého úkonu), ktoré v namietanom uznesení neodôvodnil a ktoré nezodpovedá časovej a vecnej náročnosti znaleckého úkonu. Namietané uznesenie je podľa neho arbitrárne, nezákonné a nedostatočne odôvodnené. Sťažovateľ tvrdí, že najvýraznejšou položkou vyúčtovania je suma 2 656,00 eur za vypracovanie znaleckého posudku v rozsahu 200 h x 13,28 eur, pričom z vyčíslenia, z posudku ani z rozhodnutia nevyplýva opodstatnenosť priznania odmeny v rozsahu 200 hodín (t. j. takmer dva mesiace nepretržitej práce 6 hodín denne). Preto neakceptuje priznaný rozsah hodín znaleckej organizácii na vypracovanie 25 stranového znaleckého posudku, z čoho má väčšina iba opisný charakter, pričom jeho hodnotenie je spracované na piatich stranách. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ tvrdí, že okresný súd nerešpektuje právne východiská prezentované v spomínanom náleze ústavného súdu. Podľa sťažovateľa ide o závažný zásah do jeho uplatnených práv, pretože okresný súd priznal znalečné v rozsahu trojnásobku oproti obvyklým cenám.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Proti namietanému uzneseniu okresného súdu z 22. marca 2022 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd v poradí druhým namietaným uznesením z 10. októbra 2022. Z uvedeného dôvodu bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) proti uzneseniu z 22. marca 2022 pre nedostatok právomoci ústavného súdu odmietnutá.

7. Uznesenie z 10. októbra 2022 nie je rozhodnutím o povinnosti tej-ktorej strany sporu nahradiť trovy, no svojou povahou sa budúceho rozhodovania o trovách konania dotýka, pretože určuje časť nákladov konania zaťažujúcu účastníkov konania. Ústavný súd preto judikatúru k posudzovaniu rozhodnutí všeobecných súdov o náhrade trov konania vzťahuje aj na namietané rozhodnutie. Rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou súdneho konania a všeobecný súd môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo na rozhodnutie o trovách konania v súlade so zákonom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22410/93).

8. Trovy dokazovania vznikajú v súvislosti s vykonaním jednotlivých dôkazných prostriedkov v sporovom konaní. Ide predovšetkým o svedočné, znalečné, výdavky tretej osoby podľa § 259 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), náklady odborného stanoviska podľa § 206 CSP a pod. Pri rozhodovaní o náhrade výdavkov spojených so znaleckým dokazovaním postupuje súd podľa osobitného predpisu, ktorým je vyhláška č. 491/2004 Z. z. Strana konania, ktorá vykonanie dôkazu navrhla, musí rátať s tým, že súd jej môže uložiť povinnosť zložiť preddavok na vykonanie tohto dôkazu. V prípade znaleckého dokazovania je preddavková povinnosť obligatórna, pokiaľ nebolo strane priznané oslobodenie od súdneho poplatku (I. ÚS 389/2021). Zaplatený preddavok predstavuje trovy konania sporovej strany a za podmienok vymedzených v § 255 a § 256 CSP môže byť suma zodpovedajúca jeho spotrebovanej časti strane priznaná v rámci konečnej náhrady trov konania voči protistrane (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 903 – 908). V zmysle dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku ustanovenie § 252 odráža systém platenia trov konania, v zmysle ktorého výdavky súvisiace so súdnym konaním zásadne znáša ten, komu vznikli, a až následne sa rozhoduje o tom, kto trovy konania skutočne znáša (II. ÚS 236/2019).

9. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu rozhodnutia o trovách konania pristúpi skôr výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (IV. ÚS 341/2020). Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia okresného súdu z 22. marca 2022 v spojení s odôvodnením namietaného uznesenia okresného súdu z 10. októbra 2022, pretože právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021).

10. Okresný súd v namietanom uznesení akceptoval rozsah vyúčtovaných hodín znaleckou organizáciou 200 hodín s odôvodnením, že všetky činnosti popísané v špecifikácii hodinovej odmeny boli vykonané riadne, účelne a smerovali k objektívnemu stanoveniu všeobecnej hodnoty obchodných podielov oboch spoločností. V namietanom uznesení uplatnené znalečné znaleckou organizáciou v rozsahu 243 hodín okresný súd krátil o 43 hodín a nepriznal znaleckej organizácii hodinovú odmenu za činnosť (i) komunikácia týkajúca sa začatia znaleckých prác, poskytnutia dokladov a vykonania fyzickej ohliadky, (ii) prijatie spisu, oboznámenie a analýza spisu a (iii) tlač, kopírovanie príloh, finálna úprava, viazanie a lepenie znaleckého posudku v troch vyhotoveniach.

Prvé dve uvádzane činnosti súvisia a sú zahrnuté pod položkou prevzatie a prvotné oboznámenie sa so spisom, za ktoré znalcovi patrí paušálna odmena podľa § 5 písm. b) vyhláška č. 491/2004 Z. z., a v tretej činnosti ide o náhradu hotových výdavkoch podľa § 14 vyhlášky č. 491/2004 Z. z.

11. Sťažovateľ tiež namieta, že okresný súd nerešpektoval derogačný nález ústavného súdu. Ústavný súd preto považuje za potrebné vysvetliť odlišnosti v aktuálne posudzovanej veci od spomínaného nálezu ústavného súdu. Ústavný súd v spomínanom náleze posudzoval nielen výšku znalečného, ale aj procesné pochybenia súdu spočívajúce okrem iného v nepredložení pôvodného vyčíslenia znalečného sťažovateľovi na vyjadrenie (FA č. 049/20 zo 7. októbra 2020). V aktuálne posudzovanej veci okresný súd odstránil skorším nálezom vytknuté procesné pochybenia a nebol dôvod konštatovať nerešpektovanie jeho záverov.

12. Úloha znalca bola založená na spracovaní, analýze, vyhodnocovaní podkladov a stanovení záverov. V okolnostiach prípadu ústavný súd nepovažuje odôvodnenie okresného súdu za nedostatočné. Z rozhodnutia vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie a jeho závery nemožno vyhodnotiť ako arbitrárne. Sťažovateľ presvedčivo nepreukázal, že výška namietaného znalečného v okolnostiach veci presahuje trojnásobok oproti bežným cenám znaleckých posudkov. Berúc zreteľ na charakter odbornej činnosti a zníženie znalečného o 685,24 eur, sa ústavnému súdu nejavilo priznané znalečné ako neprimerane vysoké. Vždy je možnosť odôvodniť rozhodnutie detailnejšie, čo zaiste mohol urobiť aj okresný súd. Námietky sťažovateľa ale v okolnostiach prípadu tentokrát podľa ústavného súdu nevykazujú pochybenia ústavnoprávnej intenzity, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie naznačovali možnosť konštatovania porušenia sťažovateľom uplatnených práv. Ústavný súd z uvedených dôvodov ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú odmietol [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2023

Robert Šorl
predseda senátu